

O roštenských hodech a obecní pečeti

Každá úřední listina vydaná patřičnou státní nebo samosprávnou autoritou je opatřena razítkem s podpisem vydavatele. Naše doba příliš nepřeje uměleckému vyvedení takové listiny, která je navíc psaná poněkud šroubovaným slohem. Nebývalo tomu tak vždy. V dobách dávno minulých každá úřední listina nesla pečeť patřičné autority, matky všech dnešních razítek. Mnohé prvky z těchto umělecky vyvedených pečeti dnes tvoří základy obecních znaků a vlajek. V Roštěni tomu ale tak není. Současný znak obce je novodobým výtvozem starým sotva 30 let.

Důvodem může být právě vzácnost dokumentů, na nichž se stará obecní pečeť vyskytuje. Nahlédneme-li do místopisné literatury, najdeme u Kvasničky i Pecka (autoři knih o holešovském regionu z 1. poloviny 20. století) pouze strohý záznam o textu na obecní pečeti. Žádný umělecký popis ani odhad toho, co je tam zobrazeno. Jisté však je, že pečeť přinejmenším viděli. Proč se však nepustili do jejího popisu?

Nejstarší pečeť se opravdu vyskytuje jen na málo dokumentech. V kroměřížském archivu se jí podařilo dohledat pouze na třech nebo čtyřech listinách, tzv. reversech, kterými se obec zavazuje k udržování křížů a soch. Tyto listiny pochází z let 1761 až 1816. Otisky pečeti jsou pouze v papíru nikoli ve vosku jak bývá obvyklé. Rozměry pečeti jsou poměrně drobné. Vnitřní kruh má 2 centimetry na šířku, vnější průměr pak necelé 3 centimetry. Vnitřní kruh vyplňuje nezřetelná postava v dlouhých šatech se zkrácenými rukávy, v levé ruce se opírající o rošt a pravou držící palmovou ratolest. Kolem hlavy má paprsky, což naznačuje, že se jedná o světce. Vnější kruh opisuje text „**PECZET OBECZNI DIEDINI ROSSTIENI ANNO 1699**“

Jistý klíč, jak identifikovat onu postavu nabízí pouze atributy světce. Zásadní je v tomto případě rošt a palma. Palma je symbolem mučednické smrti a rošt je atributem sv. Vavřince. Že se jedná o světce dotvrzuje i svatožár kolem jeho hlavy. Šaty, které se tak obtížně otiskly, jsou složeny z dalmatiky (liturgický oděv jáhna s krátkými rukávy) a dlouhé alby (bílé spodní roucho). Rošt je nástroj, na němž byl sv. Vavřinec umučen (doslova upečen).

Ohledně používání pečeti můžeme konstatovat několik faktů. Letopočet 1699 odkazuje na rok vydání pečeti, čili dokumenty vydané s jinou obecní pečeti po tomto roce nelze považovat za platné. Dále, definitivní upuštění od používání pečeti můžeme považovat období vzniku obecního zřízení, nejpozději tedy rok 1850. V té době byla pečeť již definitivně nahrazena razítkem, které však neobsahuje žádné odkazy k předchozí pečeti. Není známo, že by se tato vzácná pečeť zachovala do dnešních dnů. Vždyť od jejího prokazatelného užívání uplynulo již téměř 200 let.

Nabízí se jistě otázka, kde vzít jistotu, že byl svatý Vavřinec, resp. vavřinecké hody, v Roštěni vůbec slaven. Jistotou je nám pouze obecná zvyklost. Proč ale došlo k opuštění uctívání tohoto zřejmě patrona obce? Odpověď se zřejmě skrývá v nařízení císaře Josefa II. o svátcích a slavnostech. Tento pragmatický panovník se snažil zefektivnit výkonnost svých poddaných sjednocením svátků. Svátky v době sezonních prací jako například sv. Jana Nepomuckého (16. května), svatých apoštolů Petra a Pavla (29. června) nebo svaté Markéty (13. července) rušily průběh polních prací, neboť nešlo pouze o jeden den, hody bývaly obvykle třídní. Do tohoto období polních prací spadá i svátek sv. Vavřince (10. srpna), který se slavil dokonce s vigílií (tj. oslavou už večer před svátkem světce). Zjednodušeně řečeno, císař se snažil nahradit slavení patronů obcí a kostelů jediným univerzálním svátkem, tzv. „císařskými hody“. Výsledek jeho snah byl poněkud rozpačitý, neboť se stávalo, že lidé spíše přidali další „hody“, tj. ty císařské, k těm, které už slavili během roku (svého patrona). Tyto císařské hody se měly slavit po skončení sezonních prací na poli. Ustanovil proto datum 16. října (svátek sv. Havla – odtud někdy nazývané „havelské hody“), nebo neděli nejbližší po tomto datu (obvykle tedy 3. neděle v říjnu). Theodor Mlčák k tomu v roštenské obecní kronice píše: „*Nejhlučnější slavnosti bývaly císařské hody, kdy*

muzika hrála od neděle až do pátku, ve čtvrtek to bývalo nejslavnější. V ten bylo „stínání berana“, nejstarší pacholek býval pořadatelem při zábavách a říkalo se mu „stárek“.

Je tedy možné, že císařské nařízení roštěnským spíše vyhovovalo a tím, že v obci neměli kostel, kde by konali slavné bohoslužby, snáze změnu přijali. Různé přírodní pohromy a nešťastné události jako například časté požáry stavení s doškovou střechou, vedly roštěnské obyvatele k tomu, že zcela nepochybně za podpory faráře (ke zvýšení zbožnosti roštěnských obyvatel), sami zvolili si za patrona obce svatého Floriána. Tehdy byl jejich původní patron již zřejmě zapomenut podobně jako vynucování císařského nařízení. Roštěňští se tak přidali k mnoha dalším, kteří slavili hody dvakrát do roka. „Ke cti svatého Floriána za obec roštěnskou“ a císařské hody. Ty první, floriánské hody, bývaly slavné zvláště po církevní stránce. Jak uvádí hasičská kronika, na počátku 20. století chodívali občané slavným průvodem s hudbou a prapory do kostela oslavit svého patrona. Císařské hody pak bývaly spíše lidovou zábavou, ačkoli také byly slaveny bohoslužbou.

Pohlédneme-li do současnosti, zdá se, že vnějškově zůstává vše kolem roštěnských hodů jak bylo vždycky. Hodová zábava i mše svatá ke cti svatého Floriána a za obec roštěnskou zůstávají nezměněny. Vytrácí se však veřejná účast a větší sousedská pospolitost a to je určitě škoda.

Návrh pečeti podle AI na základě původní obecní pečeti